

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 330/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti S., s. r. o., Ž., zastúpenej advokátom JUDr. I. M., Ž., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina vo veci vedenej pod sp. zn. 5 T 288/2000 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti S., s. r. o., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2008 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti S., s. r. o., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. I. M., Ž., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 5 T 288/2000.

Zo sťažnosti vyplýva, že prokurátor Okresnej prokuratúry Žilina podal 1. júna 2000 okresnému súdu obžalobu na obvinených J. B., Ing. J. G. a R. O. pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 2 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, účinného do 31. decembra 2005, pričom dané konanie je vedené pod sp. zn. 5 T 288/2000.

Sťažovateľka je v predmetnom konaní v postavení poškodenej osoby, ktorá si uplatnila nárok na náhradu škody v sume 85 856,60 Sk.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„Od podania obžaloby do dnešného dňa, t. j. viac než osem rokov, bolo konajúcim súdom vytýčených niekoľko termínov pojednávania, pričom ani v jednom prípade samosudca nezačal pojednávať vo veci samej z dôvodu nezabezpečenia prítomnosti obžalovaných na hlavnom pojednávaní. Prítomnosť obžalovaných nebola zabezpečená ich predvedením ani v jednom prípade, napriek skutočnosti, že už na predošlé termíny hlavného pojednávania sa obžalovaní nedostavili.

V namietanej trestnej veci konajúci sudca po dobu 8 rokov teda neuskutočnil nijaký procesne relevantný úkon smerujúci k zabezpečeniu účasti obžalovaných na vytýčených pojednávaniach a tým k odstráneniu právnej neistoty navrhovateľa pokiaľ ide o rozhodnutie o nároku na náhradu škody. Mám za to, že uvedeným postupom súd zapríčinil prieťahy v súdnom konaní.“

Podľa názoru sťažovateľky došlo postupom okresného súdu v označenom konaní k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto navrhuje, aby vo veci jej sťažnosti ústavný súd vydal nasledovný nález:

„Právo sťažovateľa - obchodnej spoločnosti S., s. r. o., so sídlom Ž. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní pred Okresným súdom v Žiline, č. k.: 5 T 288/2000 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky v súlade s čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu v Žiline, č. k. 5 T 288/2000 vo veci konať.

Ústavný súd Slovenskej republiky zároveň v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 100.000,- Sk.

Odporca je ďalej povinný uhradiť na účet právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. I. M. - advokát, vedenom v... titulom trov právneho zastúpenia čiastku 8.011,- Sk za 2 úkony právnej pomoci podľa ust. § 11 ods. 2, § 14, § 16 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (prevzatie a príprava zastúpenia, ústavná sťažnosť - pri úkone právnej pomoci 3.176,- Sk, režijnom paušále 190,- Sk a DPH 639,50 Sk).“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila táto podmienka, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd prípisom z 23. septembra 2008 vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby v určenej lehote preukázal, či bola predsedovi okresného súdu podaná sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) [predtým podľa § 17 a nasl. zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o súdoch a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“)].

Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 3. októbra 2008 doručenom ústavnému súdu 9. októbra 2008 uviedol:

„V danom prípade s ohľadom na doterajší priebeh a dĺžku konania vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 5 T 288/2000 mám za to, že samotné podanie sťažnosti k predsedovi príslušného súdu v súlade s ust. § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. O súdoch pred podaním ústavnej sťažnosti v zmysle zákona č. 38/1993 Z. z. o ústavnom súde je bezpredmetným právnym prostriedkom, ktorý neposkytne adekvátnu ochranu práv môjho klienta.

Podľa môjho názoru, v uvedenom prípade sú splnené zákonné podmienky dôvodu hodného osobitného zreteľa v zmysle ust. § 53 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z.“

K predmetnému podaniu bola tiež pripojená fotokópia sťažnosti na prietahy v konaní adresovaná predsedovi okresného súdu z 1. októbra 2008 bez prezentačnej dátumovej pečiatky okresného súdu.

Ústavný súd opakovane vyslovil (I. ÚS 233/08), že v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov alebo § 62 a nasl. zákona o súdoch.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu 1. októbra 2008, t. j. až po podaní sťažnosti ústavnému súdu (doručenej ústavnému súdu 8. septembra 2008, pozn.), sa javí byť iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným priet'ahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05). V danom prípade navyše neboli ústavným súdom zistené dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie aj bez vyčerpania právneho prostriedku na zabezpečenie ochrany svojich práv, ktorý mala sťažovateľka k dispozícii.

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľky (napr. priznanie primeraného finančného zadosťučinenia alebo úhrady trov konania).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Nad rámec uvedeného ústavný súd považoval za potrebné poznamenať, že ak v období po podaní sťažnosti predsedovi okresného súdu (1. október 2008) bude v napadnutom konaní naďalej dochádzať k neodôvodneným prieťahom, môže sťažovateľka opätovne využiť možnosť podať ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2008